

Reguleringsmyndigheten
for energi

YARA NORGE AS
Postboks 343 Skøyen
0213 OSLO

Vår dato: 26.06.2025

Vår ref.: 202119855-86 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: IMAN-HAAVIND.FID350696

Vedtak om overtredelsesgebyr i sak om tilknytning og nøytralitet

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) viser til uenighetssaken mellom Yara Norge AS, ACDC Glomfjord AS/Intrahouse Data Centers og Nscale Glomfjord AS (tidligere Hydrokraft Glomfjord AS).

Den 30. juni 2023 fattet vi vedtak i uenighetssaken og varslet samtidig overtredelsesgebyr overfor Yara Norge AS. Vårt vedtak ble påklaget og Energiklagenemnda fattet avgjørelse i saken den 25. juni 2024.¹ Energiklagenemnda opprettholdt vårt vedtak av 30. juni 2023 med unntak av punkt 4, som ble opphevet. RME har foretatt en ny vurdering av overtredelsesgebyret i lys av Energiklagenemndas avgjørelse. Varsel om vedtak ble sendt til partene den 29. oktober 2024. Vi finner at Yara Norge AS' overtredelser av NEM-forskriften §§ 4-6 og 4-14 fortsatt vurderes som alvorlige og vi har derfor valgt å ilegge Yara Norge AS overtredelsesgebyr.

1 RME ilegger overtredelsesgebyr

RME fatter følgende vedtak:

Yara Norge AS, org.nr. 984 015 666, pålegges å betale et overtredelsesgebyr til statskassen på 6 000 000 – seks millioner – kroner for å ha overtrådt NEM-forskriften § 4-6 første ledd om markedsadgang og NEM-forskriften § 4-14 første ledd om nøytral opptreden.

RMEs hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr er i denne saken energiloven § 10-7 andre ledd nr. 4 og NEM-forskriften § 8-3.

¹ [Klagenemndas avgjørelse](#) av 25. juni 2024

1. Beskrivelse av saken

1.1 Om sakens bakgrunn

Bakgrunnen for saken er at Yara Norge AS (heretter «Yara») er områdekonsesjonær i Glomfjord Industripark og behandler forespørsler om tilknytning til distribusjonsnettet i industriparken og eventuelle forespørsler om økt nettkapasitet. På grunn av begrensninger i overliggende nett hos Arva AS (heretter «Arva»), er nettkapasitet i industriparken blitt et knapphetsgode. Yara har organisert en reservasjonskø og behandlet forespørsler om tilknytning til nettet.

Nscale Glomfjord AS (heretter «Nscale Glomfjord»), ACDC Glomfjord AS (heretter «ACDC») og Intrahouse Data Centers AS (heretter «Intrahouse») driver datasentervirksomhet i Glomfjord Industripark. Disse tre aktørene har sammen med flere andre bedt områdekonsesjonæren Yara om nettkapasitet. Yara har tildelt 15 MW på vilkår og reservert 30 MW på vilkår til ACDC/Intrahouse. Nscale Glomfjord mener at den aktuelle nettkapasiteten er blitt fordelt i strid med regelverket. Det er dette som danner bakteppet for konflikten og saken som er behandlet av RME og senere klagebehandlet av Energiklagenemnda.

Sentrale spørsmål i saksbehandlingen både for RME og Energiklagenemnda har vært om Yara har hatt en praksis som tilfredsstiller kravene i NEM-forskriften § 4-6 første ledd og hvorvidt Yara har likebehandlet aktørene i tråd med NEM-forskriften § 4-14 første ledd.

RME fattet vedtak i saken 30. juni 2023, der vi konkluderte med at Yara hadde brutt NEM-forskriften § 3-1 om leveringsplikt, § 4-6 om markedsadgang og § 4-14 om nøytralitet. Saken ble påklaget av samtlige av sakens parter. Den 23. juni 2024 konkluderte Energiklagenemnda med at Yara har brutt NEM-forskriften § 4-6 første ledd og 4-14 første ledd. Energiklagenemnda opphevet RMEs vedtak punkt 4, om at Yara hadde brutt leveringsplikten i NEM-forskriften § 3-1.

På bakgrunn av bruddenes alvorlige karakter varslet RME den 29. oktober 2024 at vi vurderte å ilegge Yara et overtredelsesgebyr på 6 millioner kroner for brudd på NEM § 4-6 første ledd og § 4-14 første ledd. I varselet fremgår det at vi mener Yara ikke har hatt en objektiv og ikke-diskriminerende praksis for håndtering av tilknytningsforespørsler og at de ikke har likebehandlet aktørene. Yara sendte inn sine kommentarer til RME den 22. november 2024 hvor de bestrider at det er grunnlag for å ilegge overtredelsesgebyr.

Vi gir i det videre en nærmere beskrivelse av de faktiske forhold som ligger til grunn for RMEs konklusjon om å ilegge Yara overtredelsesgebyr. Herunder at Yara har brutt NEM § 4-6 første ledd ved ikke å objektive og ikke-diskriminerende vilkår samt brutt NEM 4-14 ved ikke å ha opptrådt tilstrekkelig nøytralt eller likebehandlet aktørene.

1.2 Yaras kriterier for håndtering av tilknytningsforespørsler

Alle områdekonsesjonærer skal sikre markedsadgang på objektive og ikke-diskriminerende vilkår.

På det aktuelle tidspunktet forespørslene om tilknytning i denne saken kom inn til Yara som områdekonsesjonær, skilte Yara mellom innledende og mer konkrete henvendelser. Ved konkrete henvendelser foretok Yara en vurdering av hvilket kapasitetsbehov søkeren hadde, og om det var tilstrekkelig kapasitet i Glomfjord Industripark til dette. Dersom kapasitetsuttaket var større enn 2 MW, måtte reservasjonssøknad sendes til Arva.

Det var Arva som regionalnettteier som hadde satt grensen på 2 MW. Før en konkret henvendelse skulle sendes videre til Arva la Yara til grunn at følgende kriterier måtte være oppfylt:

- Lokalisering i Glomfjord Industripark måtte være avklart og på plass.
- Plan for realisering av prosjekt, herunder finansieringsplan, måtte være på plass.

En konkret forespørsel ble ansett å foreligge dersom lokasjon i industriparken, samt finansieringsplan, var mottatt. Det betyr at Yara ved håndtering av tilknytningsforespørsler for å være i tråd med regelverket måtte sjekke begge disse punktene før reservasjon av nettkapasitet kunne gjennomføres.

I denne saken har Yara opplyst det er tidspunktet Yara sender reservasjonen til Arva som avgjør starttidspunktet for reservasjonen til kunden og dermed også kundens rangering i reservasjonsskøen. Det er imidlertid først i klagen til Energiklagenemnda at det er tydelig redegjort for denne praksisen fra Yaras side. I tidligere skriv til Nscale, og senere til RME, er det mer uklart hvordan Yara har håndtert oversendelser av tilknytningsforespørsler til overliggende nett. Av fremlagt dokumentasjon mangler det tydelige datoer i reservasjonsskøen og det har vært vanskelig å få innsikt i hvilke henvendelser som har blitt mottatt på hvilket tidspunkt og om og når Yara har ansett de som modne nok for oversendelse til Arva. Energiklagenemnda kom i sin vurdering til at dette medfører også uklarheter knyttet til om Yara i realiteten har basert seg på prinsippet om først i tid, best i rett. Det er ikke konkret påvist at noen av aktørene er forbigått med hensyn til hvilken plass de har blitt tildelt i reservasjonsskøen. Imidlertid er mangelen på klare rutiner for tidspunkt for oversendelse av søknader til Arva og mangel på konkrete datoer i oversikten over reservasjonsskøen i seg selv nok til å konkludere med at Yara ikke har håndtert reservasjonsskøen i tråd med NEM § 4-6.

1.3 Yaras håndtering av tilknytningsforespørslene

1.3.1 15 MW på vilkår om utkobling

Yaras tildeling av 15 MW til Intrahouse ble gitt på vilkår om at Intrahouse DC skal kobles ut ved flere forhold, blant annet når Yaras dampkjeler benyttes i egen virksomhet, og ved feil og revisjon i hovedtransformatorstasjonen.

Når det gjelder dialogen mellom Intrahouse og Yara om bestilling av kapasitet i 2020, er det vanskelig å fastslå om dette var tale om en mer generell, tidlig henvendelse eller et modent prosjekt. Det er til dels motstridende opplysninger i fremlagt dokumentasjon fra Yara. Det er dokumentert at det har vært dialog mellom Intrahouse og Yara knyttet til reservering og tildeling av nettkapasitet og at denne dialogen har skjedd allerede i 2020. Det ble blant annet sendt et brev datert 30. april 2020 med bestilling av kapasitet og det er fremlagt en intensjonsavtale mellom Yara og Intrahouse datert 18. mai 2020. Det er likevel uklart om Intrahouse hadde en finansieringsplan på dette tidspunktet. Intrahouse og Yara ser ikke ut til å ha gått videre med bestillingen av kapasitet, for det er ikke dokumentert at det ble sendt en bestilling til Arva i 2020. Videre har både ACDC og Yara tidligere i saksgangen forklart at det var enighet om at Hydrokraft skulle prioriteres fremfor ACDC.

I reservasjonskøen som Yara sendte inn til RME den 1. februar 2022 var dato for innkommet reservasjon på 15 MW fra Intrahouse oppgitt å være tidlig 2020. Senere har Yara hevdet at denne reservasjonen kom inn 30. april 2020, men at den var på totalt 100 MW og at denne egentlig skulle vært rangert som nr. 1. I en annen epost fra Yara til RME, datert 25. august 2022, skriver Yara at tilsagn på tilknytning av inntil 15 MW ble gitt i februar 2020, det vil si før reservasjonen på 100 MW kom til Yara den 30. april 2020. I reservasjonskøen Yara sendte RME fremgår det videre at dato for søknaden om kapasitet på vegne av Intrahouse ble sendt til Arva den 21. april 2021. Dersom Yara mente at Intrahouse oppfylte reservasjonskriteriene om lokalisering og finansieringsplan allerede i 2020, er det vanskelig å forstå hvorfor de ventet helt til 21. april 2021 med å sende en bestilling til Arva. Det er videre uklart om Intrahouse faktisk hadde fremlagt en finansieringsplan den 21. april 2021 da Yara sendte søknaden om kapasitet til Arva. I brevet datert 30. april 2020 fremgikk det at ACDC/Intrahouse hadde sikret finansiering for å komme i gang med første fase. Hva finansiering for første fase innebar er uklart. I en e-post fra Yara til Hydrokraft datert 15. juni 2021 synes Yara å mene at finansiering er et forhold som mangler fra Intrahouse sin side. Yara har likevel reservert kapasitet til Intrahouse.

Energiklagenemnda kom i sin vurdering av saken til at det at Yara mest sannsynlig har tildelt 15 MW til Intrahouse på tross av at det var aktører med bedre prioritet i reservasjonskøen. Nemnda viste til at Nscales reservasjoner og kontakt med Yara er godt dokumentert, mens Intrahouse sin reservasjon i langt mindre grad er dokumentert i tidsnære dokumentbevis. Intrahouse sin bestilling av kapasitet fremstår i større grad som en tidlig henvendelse, som ikke var tilstrekkelig moden til å komme inn i reservasjonskøen etter Yaras egne kriterier. Videre har både ACDC og Yara forklart at Yara fikk beskjed om at Nscale skulle prioriteres, og Energiklagenemnda la derfor dette til grunn.

I forbindelse med klagen har Yara anført at det er Yara som uttakskunder som hadde avtalen med Intrahouse. Energiklagenemnda fant i sin vurdering av saken at Yara måtte anses som områdekonsesjonær ved tildeling av kapasitet, også i dette tilfellet. Å legge til grunn at Yara som uttakskunde kunne videreformidle ledig kapasitet de allerede hadde tildelt til seg selv måtte anses som en omgåelse av både reservasjonskøen og nøytralitetsplikten i NEM § 4-14. I likhet med RME, fant nemnda at Yara hadde opprettet et nytt målepunkt, noe områdekonsesjonær og ikke uttakskunder har kompetanse til å gjøre. Videre viste nemnda til at det inngått en avtale om tilknytning på vilkår, noe som også tilligger nettselskaper etter NEM § 3-1 tredje ledd.

Fordi det er tale om tilknytning på vilkår, har Yara som nettselskap behov for å kunne kontrollere utkoblingen og dermed ha en avtale med kunden. Yara mente derfor at det var en praktisk løsning at Yara inngikk avtale med Intrahouse som uttakskunde. Etter nemndas syn underbygger dette at Yara ikke har skilt mellom rollen som områdekonsesjonær og uttakskunde på en god måte. Dersom Yara mente at det var ledig kapasitet i nettet og ønsket å tilby disse 15 MW på vilkår, burde også denne kapasiteten vært tildelt på lik linje med annen ledig kapasitet. Etter dette kom nemnda til at Yara ikke likebehandlet aktørene i reservasjonskøen da nettselskapet tildelte 15 MW på vilkår til Intrahouse, og derfor har brutt kravet til nøytral og ikke-diskriminerende opptreden i NEM § 4-14.

1.3.2 Reservering av 30 MW på vilkår

Bakgrunnen for reservering av 30 MW til ACDC GLOM er at ACDC GLOM fremmet et forslag til Yara om å låne kapasitet som var reservert til prosjektet Glomfjord Hydrogen, på 30 MW.

Det er ikke klarlagt når forslaget om midlertidig bruk av reservert kapasitet ble fremsatt av ACDC. I likhet med RME kom nemnda til at Yara per e-post den 15. juni 2021 informerte Hydrokraft om at dersom Glomfjord Hydrogen skulle vinne anbud om leveranse til Vestfjordfergene vil det være en periode fra 2022 til 2024 der denne reserverte kapasiteten kunne brukes av en annen aktør i Glomfjord. Yara skriver videre at det er inngått en intensjonsavtale med en aktør om bruk av den midlertidig ledige kapasiteten. Basert på at Yara skriver at det var inngått en intensjonsavtale med den aktuelle aktøren, er det nærliggende å legge til grunn at det var Intrahouse/ACDC. Intrahouse inngikk som tidligere omtalt en intensjonsavtale med Yara den 18. mai 2020. Videre fremgikk det av nevnte e-post at denne aktøren ikke hadde fremlagt finansieringsbevis for prosjektet. Basert på reservasjonskøen fremgår det at ACDCs reservasjon kom inn til Yara 1. mars 2021 og har plass nr. 6 i køen. Det har senere vist seg at Glomfjord Hydrogen ikke vant anbudskonkurransen, og reservasjonen er ikke lenger aktuell.

Basert på reservasjonsskøen som er fremlagt og Yaras brev til RME datert 15. juni 2022, la Energiklagenemnda som et utgangspunkt til grunn at løsningen ble lansert mellom partene 1. mars 2021. Dato for søknad til Arva er i reservasjonsskøen oppgitt å være 21. april 2021. Som for tildeling av 15 MW på vilkår til Intrahouse, er det uklart om ACDC hadde finansieringsplan på plass per 15. juni 2021. Det er derfor vanskelig å fastslå om ACDC oppfylte Yaras kriterier for reservering av kapasitet eller ikke på tidspunktet for reservasjonen og søknaden til Arva. Imidlertid har Yara i klagerunden anført at Intrahouse/ACDC oppfylte kriteriene for reservasjon av kapasitet før Hydrokraft oppfylte de samme, og har vist til brev datert 30. april 2020. Dette brevet synes å være en bestilling på 100 MW til bruk for «datasenteraktivitet». Det er også vist til finansiering fra en sveitsisk långiver, forutsatt at visse betingelser er oppfylt. Nemnda er enig med RME i at 30 MW på vilkår er noe annet enn en tilknytning på 100 MW. Når Yara innledningsvis i saken opplyser at ACDC initierte dette tilknytningsprosjektet først ett år etter den angivelige bestillingen på 100 MW, synes de to forespørslene å gjelde ulike forhold. Det er også andre saksdokumenter som synes å være i motstrid med bestillingen på 100 MW fra 30. april 2020. I Yaras egen reservasjonsskø har Yara som nevnt lagt til grunn at forespørselen om reservering av 30 MW på vilkår til ACDC først ble sendt til Arva den 21. april 2021. Altså ett år etter den angivelige bestillingen av 100 MW. Dersom Yara mente at Intrahouse oppfylte reservasjonsskøens kriteriene om lokalisering og finansieringsplan allerede i 2020 er det vanskelig å forstå hvorfor bestillingen ikke ble sendt til Arva før 21. april 2021. Nemnda og RME mener det for øvrig heller ikke overensstemmelse mellom reservasjonen på 30 MW på vilkår, dersom hydrogenfergen vinner anbudskonkurransen, og opplysningene som fremgår i køen til Arva fremlagt i Yaras brev av 15. juni 2022. I Arvas kø fremgår det at det er holdt av 40 MW til en ukjent datasenteraktør i Arvas liste. Heller ikke denne bestillingen samstemmer med bestillingen på 100 MW.

Yara mener likevel at ACDC fremla blant annet en forretnings- og finansieringsplan allerede i april 2020 og at de kunne gitt ACDC den forespurte kapasiteten på 100 MW. Yara har opplyst at de oppfattet situasjonen slik at Hydrokraft og ACDC opprinnelig samarbeidet og at begge selskapene var enige om at Hydrokrafts reservasjon skulle prioriteres. Det betyr at samtidig som Yara hevder at bestillingen av 30. april 2020 er rettmessig og at de kunne prioritert denne henvendelsen, hevder Yara også at det avgjørende for rangeringen av forespørsler var tidspunktet for når bestillinger ble sendt til Arva.

I merknader til RMEs varsel om vedtak datert 9. mars 2022 skriver ACDC at:

«Poenget med å fortelle om historien ved anskaffelsen av transformatorer, er at den var avgjørende for at Yara ikke sendte inn vår søknad til Arva allerede juni 2020. Yara har vært lurt til å tro mange ting i perioden siden den gang. Yara ble fortalt at HKG hadde et samarbeid med ACDC/Intrahouse, noe som vi også trodde vi hadde. Så da HKG bestilte, var det ikke tilgjengelig kraft hos GIP. For vi bestilte det som var tilgjengelig i slutten av april 2020. På en måte er det rett at Yara ikke tilfredsstiller kravet til objektivitet eller prinsippet om først i tid best i rett. Fordi ACDC/Intrahouse var først, som vi nevne i vårt forrige svar.»

Videre skriver ACDC i klagen til vedtaket 2. september 2023 at:

«... Hydrokraft gjennom en samarbeidsavtale [fikk] benytte seg av kapasiteten som intraHouse hadde bestilt allerede i 2020.»

Energiklagenemnda fant det sannsynlig at ACDC/Intrahouse i det minste har hatt innledende samtaler om en samarbeidsavtale. Hvor langt disse samtalene kom og om det ble inngått en avtale er ikke avgjørende for denne saken. Ut fra ACDCs egne utsagn i saken må det uansett legges til grunn at de var innforstått med at Hydrokraft skulle prioriteres i reservasjonskøen, og Yara fikk beskjed om dette. Dette er relevant som et faktisk forhold Yara måtte forholde seg til ved rangeringen av reservasjonskøen på den aktuelle tiden.

Energiklagenemnda fant det uklart om ACDC faktisk hadde finansieringsplan på plass da de fikk tildelt kapasitet. I brev datert 30. april 2020 står det at ACDC/Intrahouse «har nå sikret finansiering for å komme i gang med første fase» og at selskapet «viste deg låneavtalen under møtet i går». Hva finansiering for første fase innebærer er uklart. I en e-post fra Yara til Hydrokraft datert 15. juni 2021 skriver imidlertid Yara at finansieringsbevis er et forhold som mangler og fortsatt må på plass for ACDC/Intrahouse.

Det er først i etterfølgende skriv at Yara og ACDC mener at ACDC/Intrahouse var først ute. I tidligere skriv i saken synes partene å ha forholdt seg på en annen måte, nemlig at Nscale hadde et prosjekt som var kommet lenger enn ACDC/Intrahouse og derfor skulle prioriteres. At dette til dels kan ha hatt utspring i et ønske om en samarbeidsavtale fra ACDC/Intrahouse' side kan ikke være avgjørende. Nemnda og RME viser her til at det er fremlagt mye korrespondanse mellom Nscale og Yara som dokumenterer bestillingsprosessen og fremdriften i prosjektet. Denne korrespondansen harmonerer også godt med reservasjonskøen hvor Nscale er rangert før ACDC og Intrahouse.

RME er enig i Energiklagenemndas vurdering, om å vektlegge at det er Yara selv som har utarbeidet oversikten over reservasjonskøen og det ikke er fremlagt verken tidsnære dokumentbevis eller annen dokumentasjon som entydig viser at det er feil ved denne rangeringen. Det må følgelig legges til grunn at denne oversikten over reservasjonskøen gir uttrykk for en korrekt rangering av prosjektene slik Yara vurderte det på den aktuelle tid. Da Yara reserverte 30 MW midlertidig for ACDC, på tross av at det var aktører med bedre prioritet i køen, er det nemndas syn at dette utgjør et brudd på kravet til likebehandling etter NEM § 4-14.

2. RMEs myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr

RME har myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter energiloven § 10-7 andre ledd nr. 4. Det følger av bestemmelsen at RME kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven § 44 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forskrift, når det i forskriften er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.²³

Dersom bestemmelser som nevnt i energiloven § 10-7 annet ledd nr. 4 er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket etter reglene i forvaltningsloven § 44, jf. § 46. Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges et foretak og ved individuell utmåling av gebyret, kan det særlig legges vekt på blant annet momentene i forvaltningsloven § 46 annet ledd. Energiloven § 10-7 nr. 4 krever at både objektive og subjektive vilkår skal være oppfylt for at ileggelse av overtredelsesgebyr skal være lovlig.

I rettspraksis⁴ er det oppstilt et skjerpet beviskrav for ileggelse av overtredelsesgebyr. Det kreves kvalifisert sannsynlighetsovervekt. Tilsvarende legges til grunn i forarbeidene⁵ til energiloven § 10-7, der departementet legger til grunn at siden overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon, er det bevismessig et krav om kvalifisert sannsynlighetsovervekt. RME legger til grunn at dette beviskravet gjelder ved vurderingen av både subjektive og objektive vilkår, og ved vektlegging av skyldgraden som ledd i utmålingen av reaksjon.

Det følger av fvl. § 46 at avgjørelsen av om et foretak skal ilegges administrativ sanksjon og ved individuell utmåling av sanksjonen kan det blant annet tas hensyn til:

- a) sanksjonens preventive virkning
- b) overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld

² Etter fvl. § 44 annet ledd kan overtredelsesgebyr ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov. Departementet kan gi forskrift om slike rammer. En slik forskrift som definerer øvre ramme eller satser er ikke vedtatt for bestemmelsene vi her varsler overtredelsesgebyr for. I henhold til en tolkningsuttalelse fra lovavdelingen datert 13. desember 2022 til Barne- og familiedepartementet drøfter lovavdelingen betydningen av at slike øvre rammer ikke er vedtatt. Vi viser til vurderingene som fremkommer der. Etter RMEs vurdering har vi fortsatt hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr, til tross for at det i strid med fvl. § 44 annet ledd ikke er vedtatt en øvre ramme for overtredelsesgebyr for brudd på de relevante bestemmelsene. 10 Rt. 2012 side 1556, lagt til grunn at det generelt gjelder et minstekrav om «klar sannsynlighetsovervekt» ved vilkår for ileggelse av administrative sanksjoner som har karakter av straff etter EMK artikkel 6. 11 Prop. 100 L (2019-2020) punkt 5.2.1. til endringer i energiloven (administrative reaksjoner og sanksjoner) energiloven § 10-7.

⁴ Rt. 2012 side 1556, lagt til grunn at det generelt gjelder et minstekrav om «klar sannsynlighetsovervekt» ved vilkår for ileggelse av administrative sanksjoner som har karakter av straff etter EMK artikkel 6.

⁵ Prop. 100 L (2019-2020) punkt 5.2.1. til endringer i energiloven (administrative reaksjoner og sanksjoner) energiloven § 10-7.

- c) om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen
- d) om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser
- e) om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- f) om det foreligger gjentakelse
- g) foretakets økonomiske evne
- h) om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff
- i) om overenskomst med fremmed stat eller internasjonal organisasjon forutsetter bruk av administrativ foretakssanksjon eller foretaksstraff.

3. Yara Norges uttalelser til varsel om overtredelsesgebyr

Yara sendte inn kommentarer til vårt varsel om overtredelsesgebyr den 22. november 2024. Etter Yaras syn er det ikke grunnlag for å ilegge overtredelsesgebyr i denne saken, da det ikke foreligger tilstrekkelig klar lovhjemmel, jf. EMK art. 7. Yara anfører også at det nødvendige skyldkravet om uaktsomhet ikke er oppfylt. Subsidiært mener Yara at det uansett ikke bør ilegges overtredelsesgebyr i denne saken og atter subsidiært at det varslede overtredelsesgebyret er altfor høyt. Nedenfor følger en nærmere redegjørelse av Yaras merknader.

3.1 Yara mener det ikke er tilstrekkelig hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr i denne saken

Etter Yaras syn er de pliktbruddene Energiklagenemnda har konkludert med basert på uklare lovhjemler, og de mener derfor at det ikke er tilstrekkelig grunnlag til å ilegge overtredelsesgebyr i denne saken. Yara viser til klarhetskravet som utledes av EMK art. 7 og rettspraksis HR-2020-2019-A avsnitt 14-17.

Yara fremhever at de konkrete bestemmelsene i NEM-forskriften §§ 4-6 og 4-14, ikke er særskilt myntet på forespørsler om reservasjon av nettkapasitet, og gir ingen veiledning på hvordan en situasjon hvor det ikke er tilstrekkelig kapasitet skal håndteres. Bestemmelsen i § 4-6 er først og fremst myntet på like økonomiske vilkår for kunder som forespør markedsadgang, men er i praksis tolket slik at den omfatter mer enn bare økonomiske vilkår, jf. "punktтарiffer og vilkår". Den retningslinjen som kan utledes av disse bestemmelsene er at nettselskapet skal behandle alle sine kunder likt og uten hensyn til egeninteresse – utover dette er resten overlatt til nettselskapets skjønn.

Yara mener at Energiklagenemndas konklusjon om at Yara har overtrådt de nevnte bestemmelsene bygger i stor grad på at Yara ikke har praktisert prinsippet om først i tid, best i rett. Dette prinsippet har ingen forankring i ordlyden, og er kun etablert i praksis. Videre er det heller ikke klart hva prinsippet om først i tid, best i rett faktisk innebærer, noe som vises ved at praksisen hos de ulike nettselskapene er langt fra ensartet – hva som skal til for å være først til mølla praktiseres ulikt.

Yara viser videre til at uttalelsene i NOU 2022:6, Nett i tide, som de mener viser at det ikke bare er Yara som mener at forskriftsbestemmelsene rundt tilknytningsprosessen er uklare. Utvalget fokuserer på at dagens tilknytningsprosess medfører usikkerhet for nettkundene. Yara mener at den samme usikkerheten også rammer nettselskapene ettersom vurderingen av tildeling av kapasitet – som Strømnettutvalget skriver – er svært skjønnsmessig.

Yara mener at forskriftsbestemmelsene om tilknytningsplikt etterlater mye rom for skjønnsutøvelse slik de er i dag. Omfanget av konsesjonærens plikt til å sikre markedsadgang på objektive og ikke-diskriminerende vilkår er uklart og dekker samtlige prosesser i forbindelse med en kundes tilknytning – helt fra en første henvendelse til tilknytningsavtale er inngått og de økonomiske vilkårene (bl.a. tariffene) praktiseres.

Basert på ovennevnte er det Yaras syn at den rettsregelen RME har oppstilt i sitt varsel om overtredelsesgebyr, som bygger på prinsippet om først i tid, best i rett, og en plikt til å ha en klar praksis som er kommunisert med kundene i forkant, ikke kan leses ut fra bestemmelsene i NEM-forskriften §§ 4-6 og 4-14. Hjemlene er da for generelle og uklare til at RME kan ilegge Yara et overtredelsesgebyr.

3.2 Yara bestrider at foretaket har handlet uaktsomt

Yara anfører at bruddene på NEM-forskriften §§ 4-6 og 4-14 ikke skyldes uaktsomhet. Yara har dermed ikke utvist nødvendig skyld til å kunne ilegges overtredelsesgebyr, jf. fvl. § 46 og EMK artikkel 7.

Yaras syn at Yaras handlinger må vurderes basert på den situasjonen Yara sto i da vurderingene av kapasitetskø og -tildeling ble foretatt, og skal ikke vurderes basert på slik man nå vet at saken spilte seg ut. Da Yara vurderte hvilken av bedriftene som skulle få tilknytning, var opplysningene Yara hadde at ACDC/Intrahouse og Nscale opprinnelig hadde inngått en avtale. På bakgrunn av denne avtalen ble Nscale tildelt tilknytning først, selv om Yara mente at ACDC/Intrahouse skulle vært først i køen. Da Yara så fikk opplyst at samarbeidsavtalen mellom disse også var bortfalt, tilbydde Yara tilknytning på vilkår til ACDC/Intrahouse, som uten samarbeidsavtalen var først i køen. Energiklagenemnda har funnet det sannsynliggjort at det forelå en slik samarbeidsavtale, se avsnitt 191 i vedtaket. Det er Yaras syn, basert på ovennevnte, at det er vanskelig å se for seg hvilke alternative handlinger Yara hadde, som ikke hadde medført at en av partene følte seg forbigått. Yara handlet derfor etter beste evne, og basert på de modenetskriteriene Yara hadde utarbeidet.

3.3 Yara mener overtredelsesgebyr uansett ikke bør ilegges

Yara mener at en overvekt av argumenter taler for at overtredelsesgebyr ikke bør ilegges i denne saken.

For det første mener Yara at manglende klarhet i forskriftsverket må tillegges betydning i vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr. Situasjonen knyttet til ledig kapasitet i nettet har endret seg drastisk de siste årene. Det er først de siste årene at kapasitet i nettet har blitt et knapphetsgode som aktørene konkurrerer om, og nettselskapene opplever samtidig at mange aktører forsøker å slå til seg så mye kapasitet som mulig. Hele bransjen har arbeidet med å håndtere denne situasjonen, uten at forskriftsverket har blitt endret på noe tidspunkt. I likhet med resten av nettbransjen, har også Yara forsøkt å håndtere denne situasjonen på en best mulig måte for å tilrettelegge for realisering av prosjekter i GIP og en samfunnsmessig rasjonell utnyttelse av tilgjengelig nettkapasitet. På denne bakgrunn har Yara etablert modenetskriterier, og har praktisert disse etter beste evne. Selv om RME mener i sitt varsel om overtredelsesgebyr at Yaras brudd på NEM-forskriften skyldes uaktsomhet, må det etter Yaras syn vektlegges i vurderingen av skyldgraden etter fvl. § 46 at forskriftsverket ikke har vært tilstrekkelig klart og har ikke gitt den nødvendige veiledningen for hvordan aktørene skal håndtere situasjonen. Vi viser her til det som er sagt i punkt 2 ovenfor om forskriftens manglende klarhet og om uaktsomhet i punkt 3.

For det andre er Yara uenig i RMEs karakterisering av Yaras overtredelser av forskriftsverket. RME skriver i varselet at det vektlegges at overtredelsene anses som alvorlige, med henvisning til at de overtrådte bestemmelsene skal verne om viktige rettigheter for kundene når det gjelder tilgang til kraftforsyning. Yara bestrider ikke at bestemmelsene verner om viktige rettigheter, men mener likevel at Energiklagenemndas avgjørelse ikke gir grunnlag for å hevde at Yaras overtredelser av disse bestemmelsene er alvorlige. Yara reagerer derfor på RMEs fremstilling av Energiklagenemndas avgjørelse.

I motsetning til RME skriver ikke Energiklagenemnda på noe punkt i avgjørelsen at overtredelsene må anses som alvorlige. Nemnda mente at bevisbildet i saken var uklart med motstridende opplysninger, og konkluderte med at det forelå overtredelser først og fremst basert på uklare rutiner og dokumentasjon fra Yaras side.

Yara mener også at graden av skyld Yara har utvist må anses som lav i den situasjonen som oppsto. Både ACDC/Intrahouse og Nscale har gitt noe uklar og motstridende informasjon til Yara, og Yara opplever å ha blitt stående i midten av deres mislykkede forretningssamarbeid.

For det tredje mener Yara at det må ha betydning at Yara på ingen måte har hatt noen egeninteresse i utfallet av tildelingene, og heller ikke på noe tidspunkt har hatt noen fortjeneste som følge av allokeringen i kapasitetskøen. Yara har ikke på noen måte favorisert egen virksomhet eller egne interesser i håndteringen av kapasitetsreservasjoner og -tildelinger, og har kun forsøkt å håndtere et uklart regelverk og en tidligere ukjent situasjon etter beste evne.

3.4 Yara mener det varslede overtredelsesgebyret er for høyt

Yara mener at det varslede gebyret på kr 6 000 000 uansett er altfor høyt. Yara viser til de forhold som allerede har blitt redegjort for ovenfor, herunder særlig til det uklare forskriftsverket og Yaras manglende egeninteresse i utfallet av tildelingene.

Det er videre etter Yaras syn vanskelig å forstå RMEs vektlegging av allmennpreventive hensyn i denne saken og vurderingen av overtredelsesgebyrets størrelse. For det første er forskriftsverket for håndtering av tilknytningsplikt i endring, og det er den siste tiden gjort en betydelig innsats fra både nettselskaper og bransjeorganisasjoner som Fornybar Norge, for å tilrettelegge for en mer ensartet praksis knyttet til modenhetskriterier. For det andre skriver RME selv i varselet at det ikke finnes praksis om overtredelsesgebyr for brudd på NEM-forskriften §§ 4-6 og 4-14, noe som tilsier at Yaras brudd på de aktuelle bestemmelsene ikke er et eksempel på en stor utfordring i bransjen som det er behov for å slå hardt ned på. Videre tilsier sammenlignbar praksis om overtredelsesgebyr i medhold av energiloven at RMEs varslede overtredelsesgebyr i denne saken er satt altfor høyt.

Etter Yaras syn gir heller ikke annen nyere praksis fra RME støtte for at et overtredelsesgebyr på kr 6 000 000 vil være forholdsmessig i denne saken. Av de øvrige vedtakene Yara kjenner til fra 2023 og 2024, har RME kun ilagt et overtredelsesgebyr av lignende størrelse i sak 202219867-21. I den saken ila RME Tibber Norge AS (Tibber) et overtredelsesgebyr på kr 8 000 000, for å ha en praksis for forskuddsfakturerings av kunder som var i strid med forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 7-1 fjerde og sjette ledd. Tibber hadde ifølge RME bevisst valgt å bryte reglene for forskuddsfakturerings for å fremme egne økonomiske interesser, på bekostning av forbrukerne. Etter Yaras syn var overtredelsene i den saken av en langt mer alvorlig karakter enn i foreliggende sak. Saken illustrerer at RME, ved utmålingen i foreliggende sak, ikke kan legge seg på et tilsvarende nivå. I andre nyere saker har RME ilagt betydelig lavere overtredelsesgebyr. Yara viser her til eksempelvis 202110635-11, hvor RME ila Statnett SF et overtredelsesgebyr på kr 500 000 for å ha brutt kravet i NEM-forskriften § 5-3 om offentliggjøring av innsideinformasjon. Etter Yaras syn bør et eventuelt overtredelsesgebyr overfor Yara ligge nærmere denne saken enn Tibber-saken. Etter det Yara kjenner til har heller ikke NVE ilagt overtredelsesgebyr av lignende størrelse i nyere vedtak.

I vedtak 20190017-5 fra 2021 ila NVE Statkraft Energi AS (Statkraft) et overtredelsesgebyr på kr. 300 000 for brudd på manøvreringsreglementet i Tyssehøl og Nibbehøl. Brudd på manøvreringsreglement vil etter NVEs vurdering alltid være alvorlig. Overtredelsen i Nibbehøl ble ansett som uaktsom og overtredelsen i Tyssehøl som grovt uaktsom.

Basert på ovennevnte, og under henvisning til likebehandlingenssyn, mener Yara at foreliggende praksis tilsier at overtredelsesgebyret Yara varsles ilagt er altfor høyt. Yara mener at, dersom det skal ilegges overtredelsesgebyr, bør gebyret settes lavere enn det som eksempelvis ble gitt i vedtaket mot Statkraft omtalt over.

4. RMEs vurdering av overtredelsesgebyr skal ilegges

RME vil først adressere spørsmålet om det foreligger tilstrekkelig klar lovhjemmel for å ilegge overtredelsesgebyr i denne saken, herunder om hjemmelen er tilstrekkelig klar og om Yaras handlinger klart er omfattet av bestemmelsen. Vi behandler deretter spørsmålet om overtredelsesgebyr skal ilegges behandles, etterfulgt av utmåling av gebyret.

Vi vurderer saken på grunnlag av energiloven med tilhørende forskrifter.

4.1 Klarhetskravet i EMK artikkel 7

Yara anfører at overtredelsesgebyr regnes som straff etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). For å ilegge en sanksjon som anses som straff etter EMK, krever konvensjonens artikkel 7 et tilstrekkelig klart hjemmelsgrunnlag.

RME er enig i at et overtredelsesgebyr overfor Yara er å regne som en straff etter EMK art. 7 og at det gjelder et klarhetskrav til hjemmelsgrunnlaget. RME mener at klarhetskravet til hjemmelsgrunnlaget er oppfylt i denne saken. Under følger en nærmere grunngivelse av dette.

Av EMK art 7 første ledd, første setning følger det at *«ingen skal bli funnet skyldig i en straffbar handling på grunn av noen gjerning eller unnlatelse som ikke utgjorde en straffbar handling etter nasjonal eller internasjonal rett på den tid da den ble begått»*.

Selv om ordlyden «straffbar handling» tilsier at bestemmelsen kun gjelder på strafferettens område, er det lagt til grunn i praksis fra EMD at begrepet skal tolkes uavhengig av nasjonal rett. Også administrative sanksjoner kan omfattes av bestemmelsen. I Ot.prp.nr.61 (2005-2006) på s. 61, legger departementet til grunn at overtredelsesgebyr etter energiloven (enl.) er å regne som straff etter EMK, og RME legger derfor til grunn at EMK art. 7 gjelder for overtredelsesgebyr etter enl. § 10-7(2) nr. 4.

Klarhetskravet innebærer at domstolene ved tolkningen og bruken av straffebestemmelser må påse at straffansvar ikke ilegges utover de situasjoner som selve ordlyden i straffebudet dekker. Manglende støtte i ordlyden avhjelpes ikke av at lovgiver har ønsket å ramme forholdet, eller at forholdet er klart straffverdig, jf. HR-2016-1458-A Haxi avsnitt 8 og Rt-2014-238 Hønsehaukdommen avsnitt 18, begge med videre henvisninger.

Det er likevel slik at straffebestemmelser må tolkes, og utgangspunktet ved tolkningen er alminnelig juridisk metode. Klarhetskravet i EMK artikkel 7 er ikke til hinder for dette, men kravet innebærer at det endelige tolkningsresultatet må ha tilstrekkelig forankring i selve loven, slik at hensynet til forutberegnelighet ivaretas, jf. Bl. HR-2019-900-A Eksportkontroll og HR-2020-2019-A. En sentral føring er om bestemmelsen er tilstrekkelig presis til at et individ kan forutberegne sin rettsstilling og innrette seg deretter.⁶ Uttalelsene knyttet til klarhetskravet i disse sakene gjelder klarhetskravet i straffesak og ikke administrative gebyrer. Vi fremhever også at det i juridisk teori er blitt pekt på at EMD sjeldent har konstatert krenkelse alene på grunn av vaghet.⁷

Videre viser praksis fra EMDs storkammerdom *Kafkaris mot Kypros* at det ikke er tilstrekkelig med en klar lovtekst dersom andre rettskilder medfører at rettstilstanden likevel må sies ikke å gi rimelig veiledning.⁸ Det samme er uttrykt i HR-2016-2228-A avsnitt 30.

EMD legger til grunn at klarhetskravet er oppfylt der personen ut fra de nasjonale domstolars fortolkning av bestemmelsen i praksis kan vite hvilke handlinger og unnlatelser som vil kunne medføre straffeansvar, jf. bl.a. Kokkinakis v. Hellas.⁹ Det er likevel fremholdt av EMD at generelle lovbestemmelser ikke alltid kan være like presise for at rettsreglene skal kunne tilpasses samfunnsutviklingen. Det er da også ofte nødvendig å benytte formuleringer i lov eller forskriftstekst som i større eller mindre grad er vage, og hvor det vil oppstå grensespørsmål.¹⁰ Kravet til klarhet og forutberegnelighet i en konkret sak vil også avhenge av innholdet i den relevante straffebestemmelsen, det aktuelle rettsområdet og antallet og karakteren av adressater, jf. EMDs dom 11. november 1996 *Cantoni mot Frankrike* avsnitt 35 og Kjølbros, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere, 5. utgave 2020, side 825.¹¹ Med adressat forstås det her hvem bestemmelsen retter seg mot eller gjelder for. Videre er det i juridisk teori v/Jørgen Aall, Rettsstat og menneskerettigheter blitt fremhevet at en gradvis presisering av lovbestemmelser finner sted i alle systemer, og at jo tydeligere grensen for det straffbare blir avklart, jo mindre blir betenkelighetene i forhold til forutberegnelighetshensynet.¹²

⁶ Se Rettsstat og menneskerettigheter s. 134, Jørgen Aall, 5. utgave, som henviser til Sunday Times mot Storbritannia avsnitt 49, dom 26. april 1978 (6538/74)

⁷ Se Jørgen Aall, Rettsstat og Menneskerettigheter, 5. utgave, s. 136

⁸ Storkammerdom av 12. februar 2008 (*Kafkaris mot Kypros*) [EMD-2004-21906]

⁹ Kokkinakis mot Hellas ([EMD-1988-14307](#))

¹⁰ Kokkinakis mot Hellas ([EMD-1988-14307](#)) avsnitt 52, dom 22. november 1995 i saken S.W. mot Storbritannia ([EMD-1992-20166](#)) avsnitt 34-36, dom 22. november 1995 i saken C.R. mot Storbritannia ([EMD-1992-20190](#)) avsnitt 32-34 og storkammerdom 15. november 1996 i saken Cantoni mot Frankrike ([EMD-1991-17862](#)) avsnitt 29, EMDs storkammerdom 12. februar 2008 *Kafkaris mot Kypros*, EMDs storkammerdom 20. oktober 2015 *Vasiliauskas mot Litauen* avsnitt 154-155

¹¹ [HR-2020-2019-A avs. 21](#)

¹² Rettsstat og menneskerettigheter, Jørgen Aall, 5. utgave s. 138: "Dommene om forsøk på voldtekt fremhever også at en gradvis presisering av lovbestemmelser gjennom rettspraksis som finner sted i alle systemer. [...] Med et slikt tydeligere varsel om hvor grensen for det straffbare går som den utfyllende rettspraksis gir, reduseres også betenkelighetene i forhold til forutberegnelighetshensynet tilsvarende."

I *Cantoni mot Frankrike*-saken vurderte EMD at personer med relevant profesjonell bakgrunn, som Michel Cantoni, kunne forventes å ha en høyere grad av forståelse for lovens krav. Dette innebærer at det ble stilt skjerpede krav til klarhet og forutsigbarhet for slike profesjonelle aktører. Domstolen påpekte at selv om loven kunne være kompleks, var det rimelig å forvente at personer med relevant profesjonell bakgrunn kunne søke juridisk rådgivning for å forstå konsekvensene av sine handlinger. Dette bidro til å oppfylle kravet til forutsigbarhet, selv om loven ikke var like klar for vanlige borgere.

Oppsummert gjelder det etter EMK artikkel 7 et klarhetskrav både til utforming av bestemmelsen og håndhevelsen av bestemmelsen. RME vil vurdere begge forholdene nedenfor. Klarhetskravet innebærer at det må foreligge tilstrekkelig forankring i bestemmelsens ordlyd, slik at individ kan forutberegne sin rettsstilling og innrette seg deretter. Dette er ikke i veien for at en bestemmelse må fortolkes for å komme fram til gjeldende rett. Kravet til klarhet og forutberegnelighet i en konkret sak vil også avhenge av innholdet i den relevante straffebestemmelsen, det aktuelle rettsområdet og antallet og karakteren av adressater. Det er forventet at personer med relevant profesjonell bakgrunn søker juridisk rådgivning for å forstå konsekvensene av sine handlinger.

På bakgrunn av de ovenfor nevnte utgangspunkter, går RME nå over til å vurdere om NEM-forskriften § 4-6 første ledd og § 4-14 første ledd, som ligger til grunn for illeggingen av overtredelsesgebyr overfor Yara, oppfyller klarhetskravet.

4.2 NEM-forskriften § 4-6 første ledd

RME har vurdert at Yara's kriterier for reservasjon av kapasitet strider med NEM-forskriften § 4-6, første ledd, og Energiklagenemnda har opprettholdt vår vurdering. Under dette punktet vil vi vurdere om bruddet oppfyller klarhetskravet for straff etter EMK art. 7. Vi vil vurdere utformingen og anvendelsen hver for deg nedenfor.

4.2.1 Gjelder plikten til å stille objektive og ikke-diskriminerende vilkår for håndtering av forespørsler hvor det ikke er ledig kapasitet i nettet?

Yara har anført at NEM § 4-6 gjelder økonomiske vilkår og ikke er ment å regulere reservasjonskøer. RME forstår det slik at Yara derfor mener at det ikke er tilstrekkelig klart hjemmelsgrunnlag til å ilegge overtredelsesgebyr.

Klarhetskravet etter EMK art. 7 innebærer et krav til klarhet ved utformingen av bestemmelsen. I dette punktet vil vi derfor vurdere om bestemmelsen er tilstrekkelig klar på at den gjelder plikt til å stille objektive og ikke-diskriminerende vilkår for håndtering av forespørsler i situasjoner hvor det ikke er ledig kapasitet i nettet.

Ved tolkingen av NEM forskriften § 4-6 første ledd må man ta utgangspunkt i ordlyden. NEM-forskriften § 4-6 første ledd lyder som følger:

«Konsesjonærene skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør netttjenester til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Med punkttariffer forstås tariffer som er referert til kundens tilknytningspunkt til nettet, og som er uavhengig av avtaler om kjøp eller salg av kraft.»

Ordlyden i seg selv slår utelukkende fast at områdekonsesjonæren skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør netttjenester, og at dette skal skje basert på ikke-diskriminerende og objektive vilkår. Bestemmelsen regulerer ikke reservasjonsskøer uttrykkelig.

RME fremhever at med «alle» er det naturlig å forstå slik at det gjelder alle produsenter, mellommenn samt alle sluttbrukere av kraft; til sammen alle mulige nettkunder. Bestemmelsens ordlyd er videre generell og begrenser seg ikke til kun å gjelde tilfeller hvor det er ledig kapasitet i nettet. Dette henger sammen med at begrensninger i nettets kapasitet er av grunnleggende betydning for hvor god markedsadgangen er.

Energiklagenemnda legger til grunn at det ikke kan være tvilsomt at NEM § 4-6 første ledd må anses å omfatte områdekonsesjonærens plikt til å organisere og håndtere en reservasjonsskø i de tilfellene hvor det ikke er ledig kapasitet til alle som etterspør netttjenester. Nemnda viser her til bestemmelsens ordlyd som klart slår fast at områdekonsesjonær *«skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør netttjenester»* (understreket her).

Yara mener at NEM-forskriften § 4-6 ikke er særskilt myntet på forespørsler om reservasjon av nettkapasitet, og gir ingen veiledning på hvordan en situasjon hvor det ikke er tilstrekkelig kapasitet skal håndteres.

Slik RME vurderer EMD praksis er det ikke et krav om en eksplisitt opplisting av alle plikter et nettselskap har. Saken *Cantoni mot Frankrike* (EMD-1991-17862) omhandlet forståelsen av uttrykket «legemiddel». Domstolen fant at det ved bruk av slike generelle uttrykk vil det oppstå gråsoner i definisjonens grenseområder. Dette medfører imidlertid ikke at bestemmelsen strider mot art 7 dersom den viser seg å være tilstrekkelig klar i flertallet av sakene. Videre la domstolen til grunn at det ikke er nødvendig med uttømmende opplisteringer fra lovgivers side.

I vår vurdering vektlegger vi videre at det aktuelle rettsområdet er energiretten og at det er tale om en forvaltningsrettslig sanksjon. Videre vektlegger vi at Yara er en profesjonell aktør og nettmonopolist med områdekonsesjon. Den aktuelle bestemmelsen NEM- forskriften § 4-6 første ledd statuerer da en plikt for områdekonsesjonærer til å stille objektive og ikke-diskriminerende kriterier for å sikre markedsadgangen også i de tilfeller hvor det ikke er ledig kapasitet. Bestemmelsen skal sikre effektive nettilknytninger, beskytte forbrukere og sikre lik og rettferdig tilgang til et begrenset gode. Det må forventes at når Yara som profesjonell næringsdrivende og områdekonsesjonær setter seg inn i relevant regelverk, og Yara kunne fått juridisk rådgivning for å forstå konsekvensene av sine handlinger.

Slik RME vurderer er det klart at plikten til å stille objektive og ikke-diskriminerende vilkår også omfatter kriterier for reservasjon i tilfeller hvor det ikke er ledig kapasitet til alle som etterspør nettjenester. Bestemmelsen er ikke begrenset til å gjelde tilfeller hvor det er ledig kapasitet i nettet. Vi vil i denne sammenheng fremheve at en objektiv håndtering av tilknytningskøen er en grunnleggende forutsetning for å sikre retten til markedsadgang. Kundene må gjennom denne køen for å få tilgang til nettet, og hvordan nettselskapet håndterer køen kan potensielt sett få stor betydning for når kundene får nettilknytning. Det er derfor vår oppfatning at behandlingen av nye kunder på dette stadiet er avgjørende for å sikre en objektiv behandling av kundene, og er i kjerneområdet av nettselskapets plikt etter NEM- forskriften § 4-6.

RME konkluderer med at det er tilstrekkelig klart utfra NEM-forskriften § 4-6 første ledd at plikten til å stille objektive og ikke-diskriminerende vilkår for å sikre markedsadgangen også gjelder i tilfeller hvor det ikke er ledig kapasitet i nettet.

4.2.2 Er Yaras handlinger klart omfattet av NEM-forskriften § 4-6 første ledd?

I tillegg til et krav til klarhet ved utformingen av bestemmelser tilsier klarhetskravet i EMK artikkel 7 også et krav til at de aktuelle handlingene klart er omfattet av den relevante bestemmelsen. I denne sammenheng innebærer klarhetskravet at anvendelsen av bestemmelser ikke må gå utover de situasjoner som selve ordlyden i bestemmelsen dekker. Det neste spørsmålet vi skal vurdere er om det er tilstrekkelig klart ut fra NEM-forskriften § 4-6 første ledd at Yaras faktiske handlinger i denne saken er omfattet av bestemmelsen.

Vi viser til den rettslige utredningen i punkt 4.1. Før vi går inn i den konkrete vurderingen vil vi presisere hvilke handlinger fra Yaras side som vi vil vurdere opp mot klarhetskravet. Vurderingen går på om klarhetskravet er oppfylt knyttet til Yaras brudd på NEM-forskriften § 4-6 i forbindelse med håndteringen av tilknytningskøen for Glomfjord Industripark. Vi vil dermed beskrive de faktiske forholdene som var avgjørende for at Energiklagenemnda vurderte at det forelå et brudd på NEM-forskriften § 4-6.

I denne saken vurderte Energiklagenemnda at de var enige i RMEs vurdering av at Yara's kriterier for reservasjon av kapasitet strider med NEM-forskriften § 4-6 første ledd. I begrunnelsen viste de til at Yaras praksis i seg selv ikke stred mot NEM-forskriften 4-6. Yara hadde hatt en praksis hvor det var oversendelse av forespørsel til Arva som overliggende nettselskap som var avgjørende for plasseringen i tilknytningskøen. En slik praksis forutsetter derimot gode rutiner og praksis hos nettselskapet, noe som Energiklagenemnda mente at Yara ikke hadde klart å dokumentere.

Det aktuelle bruddet på NEM-forskriften § 4-6 første ledd er beskrevet på følgende måte i Energiklagenemndas avgjørelse:

«Energiklagenemndas konklusjon er at Yaras praksis, slik denne er beskrevet i klagen, i seg selv ikke strider mot prinsippet om først i tid, best i rett, slik prinsippet utledes av NEM 4-6 første ledd. Dette gitt at den samme praksisen legges til grunn for alle kundene og at forespørslene sendes overliggende nett i samme rekkefølge som modenhetskriteriene er oppfylt. Dette forutsetter gode rutiner og praksis hos nettselskapet. Nemnda er enig med RME i at praksisen må være tydelig kommunisert med kundene i forkant, slik at kundene kan innrette seg deretter. Dette er også lagt til grunn som en forutsetning i Nett i tide-utredningen, punkt 7.2.5.

I denne saken kan imidlertid ikke nemnda se at Yara har klart å dokumentere at de har hatt en slik praksis. Det er først i klagen til Energiklagenemnda at det er tydelig redegjort for en slik praksis. I tidligere skriv til Hydrokraft, og senere RME, er det mer uklart hvordan dette har vært praktisert. Nemnda kan blant annet ikke se at det forhold at reservasjonsforespørsler sendes inn til Arva i samme rekkefølge som de er kommet inn er beskrevet i Yaras rutiner for håndtering av tilknytningsforespørsler som ble oversendt Hydrokraft 10. desember 2021 eller i Yaras brev til RME datert 1. februar 2022. Videre mangler det tydelige datoer i reservasjonskøen og det har vært vanskelig å få innsikt i hvilke henvendelser som har blitt mottatt på hvilket tidspunkt og om og når de har vært ansett modne og er blitt oversendt Arva.

At det ikke fremgår klart at reservasjonsforespørsler sendes inn til Arva i samme rekkefølge som de er kommet inn, og at det mangler tydelige datoer i reservasjonskøen, gjør at det er vanskelig å etterprøve om tildeling av kapasitet har skjedd på objektive og ikke-diskriminerende vilkår. Det medfører også uklartheter knyttet til om Yara i realiteten har basert seg på prinsippet om først i tid, best i rett. Det er ikke konkret påvist at noen av aktørene er forbigått med hensyn til hvilken plass de har blitt tildelt i reservasjonskøen. Imidlertid er mangelen på klare rutiner for tidspunkt for oversendelse av søknader til Arva og mangel på konkrete datoer i oversikten over reservasjonskøen i seg selv nok til å konkludere med at Yara ikke har håndtert reservasjonskøen i tråd med NEM § 4-6. Herunder plikten til å sikre at tildeling skjer basert på prinsippet om først i tid, best i rett og etter objektive og ikke-diskriminerende vilkår.

Energiklagenemnda har på denne bakgrunn kommet til at Yaras rutiner slik de ble dokumentert og kommunisert utad i 2021 og 2022, er i strid med NEM forskriften § 4-6 første ledd.»¹³

Slik RME forstår Energiklagenemndas uttalelse er det mest sentrale pliktbruddet til Yara mangelen på klare rutiner for tidspunkt for oversendelse av søknader til Arva og mangel på konkrete datoer i oversikten over reservasjonskøen. Dette finner nemnda i seg selv nok til å konkludere med at Yara ikke har håndtert reservasjonskøen i tråd med NEM- forskriften § 4-6.

¹³ Avsnitt 160 flg.

Vurderingen av klarhetskravet må ta utgangspunkt i bestemmelsens ordlyd. NEM-forskriften § 4-6 første ledd lyder som følger:

«Konsesjonærene skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør netttjenester til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår. Med punkttariffer forstås tariffer som er referert til kundens tilknytningspunkt til nettet, og som er uavhengig av avtaler om kjøp eller salg av kraft.»

Spørsmålet blir dermed om de konkrete handlingene til Yara som er beskrevet ovenfor ligger innenfor en naturlig forståelse av «sørge for markedsadgang for alle som etterspør netttjenester på objektive og ikke-diskriminerende vilkår».

Som nevnt overfor under punkt 4.2.1 konkluderer RME med at det er tilstrekkelig klart utfra NEM-forskriften § 4-6 første ledd at plikten til å stille objektive og ikke-diskriminerende vilkår for å sikre markedsadgangen også gjelder i tilfeller hvor det ikke er ledig kapasitet i nettet, herunder håndtering av tilknytningskøen. Handlingene til Yara som RME vurderte at innebar et brudd på NEM-forskriften § 4-6 er knyttet til nettopp Yaras håndtering av tilknytningskøen. Som nevnt er det mest sentrale pliktbruddet til Yara mangelen på klare rutiner for tidspunkt for oversendelse av søknader til Arva og mangel på konkrete datoer i oversikten over reservasjonskøen. Dette finner nemnda i seg selv nok til å konkludere med at Yara ikke har håndtert reservasjonskøen i tråd med NEM-forskriften § 4-6. Slik RME vurderer det er disse forholdene klart omfattet NEM-forskriften § 4-6 første ledd som statuerer plikten til å sikre markedsadgang på objektive og ikke-diskriminerende kriterier. Vi mener derfor at de konkrete handlingene til Yara er omfattet av en naturlig forståelse av ordlyden til NEM-forskriften § 4-6.

I rettsavgjørelsen *Cantoni mot Frankrike* vurderer EMD forståelsen av uttrykket “legemiddel”. Domstolen fant at det ved bruk av slike generelle uttrykk vil det oppstå gråsoner i definisjonens grenseområder. Dette medfører imidlertid ikke at bestemmelsen strider mot art 7 dersom den viser seg å være tilstrekkelig klar i flertallet av sakene. Etter RMEs vurdering tilsier *Cantoni*-saken at selv om en bestemmelse har gråsoner hvor rettsstilstanden er uklar, kan ikke dette innebære at klare brudd på bestemmelsen ikke kan ilegges straff.

Energiklagenemnda legger til grunn i sin avgjørelse at det er få tilgjengelige rettskilder som kaster lys over hvilke konkrete plikter NEM-forskriften § 4-6 oppstiller for områdekonsesjonærene.¹⁴ Etter en gjennomgang av rettskildebildet kommer nemnda likevel fram til at det gjelder et prinsipp om først i tid best i rett. Forankringen av dette prinsippet kan ikke leses ut av ordlyden direkte, men har vært etablert praksis i bransjen i lang tid og beskrives i flere kilder.

¹⁴ [Klagenemndas avgjørelse](#) avsnitt 150 flg.

Når det gjelder forankringen av at prinsippet om først i tid best i rett, fremhever RME at det er en form for kø-prinsipp. Den gamle formulering i energiloven § 4-3 nr. 2 før lovendringen i 2001, pekte nokså entydig mot bruken av dette kø-prinsippet da det het at ledningsnettets «ledige kapasitet» skulle stilles til disposisjon. Tilsvarende i energilovforskriften § 4-4 «at ledig overføringskapasitet i nettsystemet» skulle stilles til disposisjon. Loven signaliserte altså et system hvor nettkunden ba netteieren om tilgang på visse overføringsrettigheter som derved ville bli blokkert for andre. Nye aktører ville bare få tilgang til den kapasitet netteieren ikke allerede var overført til andre. Sett i sammenheng med praksis i bransjen og den etablerte rettsoppfatningen, mener RME at det ved juridisk bistand ville vært klart for Yara at det gjaldt et prinsipp om først i tid best i rett.

Uavhengig av hvorvidt det gjelder et krav til først i tid, best i rett er det uansett ut fra ordlyden er klart at et nettselskap skal sørge for en håndtering av tilknytningsforespørsler som er ikke-diskriminerende, også i tilfeller hvor det er flere søknader på samme tid. Dette er umulig å oppnå uten en sortering av søknader basert på objektive vilkår – i så fall blir håndteringen av kundenes forespørsler vilkårlig. En vilkårlig håndtering av forespørsler om tilknytning er ikke forenlig med et krav om markedsadgang til ikke-diskriminerende og objektive vilkår.

I nemndas subsumsjon fremstår heller ikke prinsippet om først i tid, best i rett som det avgjørende for at nemnda kom til at det forelå brudd på NEM-forskriften § 4-6 første ledd. Det sentrale for nemnda er at Yara ikke har kunne dokumentere rutine sine før i klageomgangen. Mangelen på klare rutiner for tidspunkt for oversendelse av søknader til Arva og mangel på konkrete datoer i oversikten over reservasjonsskøen i seg selv nok til å konkludere med at Yara ikke har håndtert reservasjonsskøen i tråd med NEM-forskriften § 4-6. RME mener dette ligger klart innenfor en naturlig forståelse av bestemmelsens ordlyd.

Videre vil vi også vise til at håndteringen av nye tilknytningsforespørsler er en sentral oppgave for nettselskapet som har stor betydning for deres kunder, da denne prosessen er avgjørende for å gi kundene nettilknytningen de forespør.

Spørsmålet om hva som ligger i nettselskapets plikt til å sikre markedsadgang på ikke-diskriminerende vilkår har i liten grad vært behandlet i praksis, da det er først i nyere tid at kapasitet har blitt et knapphetsgode. Derfor kommer spørsmålet på spissen nå. Håndteringen av tilknytningsforespørsler fra nye kunder for å sikre dem markedsadgang på ikke-diskriminerende vilkår har imidlertid vært en kjerneoppgave i regelverket lenge. Det må forventes at nettselskapene håndterte kjerneoppgavene sine i lys av dette prinsippet også tidligere, selv om det har kommet på spissen i enda større grad mange steder i senere tid.

Oppsummert mener RME at bestemmelsens ordlyd sett opp mot de faktiske handlinger, og videre rettsoppfattelse i bransjen og viktigheten av håndteringen av tilknytningsforespørsler for kundene, tilsier at klarhetskravet er oppfylt. RME vurderer derfor at de konkrete handlingene til Yara er klart omfattet av NEM-forskriften § 4-6, og at det dermed ikke foreligger et brudd på klarhetskravet i EMK artikkel 7.

RME finner at det er klar sannsynlighetsovervekt for at de objektive vilkårene for å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på NEM-forskriften § 4-6 er oppfylt.

4.3 Er kravet til likebehandling etter NEM-forskriften § 4-14 første ledd er tilstrekkelig klar?

NEM-forskriften § 4-14 første ledd lyder:

«Nettselskap skal opptre nøytralt og ikke-diskriminerende.»

Ordlyden innebærer en generell plikt for nettselskap til å opptre nøytralt og ikke-diskriminerende. I kravet om nøytral opptreden og ikke-diskriminerende opptreden ligger det at nettselskapet ikke skal forskjellsbehandle aktører eller handle på en måte som er egnet til å favorisere egen eller andres virksomheter.

I forarbeidene til energiloven, Ot. prp. nr. 56 (2000-2001) punkt 3.4.3.2 fremgår følgende:

«Kravet om nøytralitet skal fremgå av ordlyden i nytt annet ledd nr. 3. Ot.prp.nr.43 (1989–1990) fremhever særlig behovet for et klart skille mellom konkurranseutsatt virksomhet og monopolvirksomhet innen elektrisitetsforsyningen for å sikre en reell og rettferdig konkurranse på kraftmarkedet. Det ble derfor lagt vekt på å skape avstand mellom produksjon og overføring slik at netteier ikke skulle kunne utnytte sin posisjon overfor kjøpere av kraft. Senere har det vist seg at problemstillingen er like aktuell overfor netteiere uten egenproduksjon, men med egen omsetningsvirksomhet. Dette gjelder for eksempel hvis netteier gir informasjon til kraftleverandører og forbrukere. Tilsvarende kan det også være aktuelt i forhold til håndteringen av annen type konkurranseutsatt virksomhet som nettvirksomheten kan utøve, for eksempel konsulenttjenester knyttet til rådgivning, analyse, tele- og alarmtjenester. Kravet til netteier om nøytral opptreden overfor andre er derfor spesielt viktig for nettselskaper som også utøver virksomhet utover de regulerte monopoloppgavene.»

Uttalelsen var nok i særlig grad rettet mot selskaper som tidligere også drev kraftproduserende virksomhet. Det er likevel nemndas syn at dette kan tas til inntekt for at kravet til netteier om nøytral opptreden overfor andre, er spesielt viktig for nettselskaper som også utøver virksomhet utover de regulerte monopoloppgavene. I denne saken er Yara både områdekonsesjonær, men også uttakskunde i industriparken.

RME mener etter dette at nettoperatører er underlagt et generelt forbud mot forskjellsbehandling av nettkundene og at dette fremgår klart av forskriftsbestemmelsen.

Lignende formuleringer om nøytralitet og ikke-diskriminerende opptreden er inntatt i systemansvarsforskriften § 4. Dette viser at kravet til nøytral opptreden er sentralt i energiretten for å sikre alle adgang til nødvendig infrastruktur.

Videre vektlegger vi at Yara er en profesjonell aktør og nettmopolist med områdekonsesjon. Den aktuelle bestemmelsen NEM-forskriften § 4-14 første ledd statuerer da en plikt til å opptre nøytralt og ikke-diskriminerende. Det må forventes at når Yara som profesjonell næringsdrivende og områdekonsesjonær setter seg inn i relevant regelverk, og om nødvendig få juridisk bistand for å forstå regelverket som gjelder for Yara som nettselskap.

RME konkluderer med at det er tilstrekkelig klart utfra NEM-forskriften § 4-14 at nettselskapene har en plikt til å opptre nøytralt og ikke-diskriminerende overfor sine uttakskunder.

4.4 Er Yaras handlinger klart omfattet av og i strid med NEM § 4-14 første ledd?

Under dette punktet vil vi vurdere om det er tilstrekkelig klart ut fra NEM-forskriften § 4-14 første ledd at Yaras faktiske handlinger i denne saken er omfattet av bestemmelsen. Ved vurderingen av om Yaras handlinger klart er i strid med NEM-forskriften § 4-14 vil vi først presisere hvilket faktum som vi vil legge til grunn for vurderingen, og deretter vurdere om de konkrete handlingene er klart omfattet av NEM-forskriften § 4-14. Vi viser til punkt 4.3 for en nærmere redegjørelse det rettslige innholdet av NEM-forskriften § 4-14.

Om tildelingen av 15 MW på vilkår

Når det gjelder tildelingen av 15 MW på vilkår viser Energiklagenemnda til at det etter en helhetsvurdering er mest sannsynlig at Yara har tildelt 15 MW til Intrahouse på tross av at det var aktører med bedre prioritet i reservasjonsskøen. Nemnda viser særlig til at Nscales reservasjoner og kontakt med Yara er godt dokumentert, mens Intrahouse sin reservasjon i langt mindre grad er dokumentert i tidsnære dokumentbevis. Intrahouse sin bestilling av kapasitet fremstår i større grad som en tidlig henvendelse, som ikke var tilstrekkelig moden til å komme inn i reservasjonsskøen etter Yaras egne kriterier. Videre har både ACDC og Yara forklart at Yara fikk beskjed om at Nscale skulle prioriteres, og Energiklagenemnda legger dette til grunn. Energiklagenemnda har konkludert med at Yara ikke har likebehandlet aktørene i reservasjonsskøen basert på kjente kriterier da nettselskapet tildelte 15 MW på 7 vilkår til Intrahouse, og derfor har brutt kravet til nøytral og ikke-diskriminerende opptreden i NEM-forskriften § 4-14.

RME finner det klart at Yaras handlinger er omfattet av og i strid med NEM-forskriften § 4-14. Vi viser til at det i kravet om nøytral opptreden og ikke-diskriminerende opptreden ligger at nettselskapet ikke skal forskjellsbehandle aktører eller handle på en måte som er egnet til å favorisere egen eller andres virksomheter. Når Yara i denne saken ikke følger egne kriterier for tildeling av nettkapasitet, men heller tilgodeser en enkeltaktør til tross for at andre aktører har bedre prioritet i reservasjonsskøen, uten at vi kan se at det er saklig begrunnet, er dette klart omfattet og i strid med NEM-forskriften § 4-14.

Om reserveringen av 30 MW på vilkår

Når det gjelder reserveringen av 30 MW på vilkår viser Energiklagenemnda til at det er fremsatt en rekke motstridende opplysninger vedrørende tidspunkter for når bestillinger har blitt gjort og når disse måtte anses å oppfylle Yaras egne kriterier for modenhet. Det er følgelig vanskelig å fastslå hvilken reservasjon som rent faktisk var først i tid og best i rett i denne saken. Energiklagenemnda anser det likevel som sannsynliggjort at ACDC/Intrahouse bestilte kapasitet først i 2020, men fremhever at det har vært vanskelig å få klarhet i det konkrete innholdet i prosjektene, når de ulike prosjektene var modne, når finansierungsplan var på plass og hvilken informasjon Yara faktisk fikk knyttet til den påståtte samarbeidsavtalen. På denne bakgrunn har nemnda kommet til at reservasjonskøen må være avgjørende. Nettselskapet har en plikt til å organisere og håndtere forespørsler om tilknytning og kapasitetsøkninger, og har i denne saken utarbeidet en reservasjonskø. Det er Yara selv som har utarbeidet oversikten og det ikke er fremlagt verken tidsnære dokumentbevis eller annen dokumentasjon som entydig viser at det er feil ved denne rangeringen. Det må følgelig legges til grunn at denne oversikten over reservasjonskøen gir uttrykk for en korrekt rangering av prosjektene slik Yara vurderte det på den aktuelle tid. Da Yara reserverte 30 MW midlertidig for ACDC, på tross av at det var aktører med bedre prioritet i køen, er det nemndas syn at dette utgjør et brudd på kravet til likebehandling etter NEM-forskriften § 4-14.

Utover dette viser vi til Energiklagenemndas detaljerte redegjørelse av de faktiske omstendigheter som ligger til grunn for de to bruddene på NEM-forskriften 4-14 første ledd.¹⁵

RME finner det klart at Yaras handlinger er omfattet av og i strid med kravet til likebehandling etter NEM-forskriften § 4-14. Vi viser til at det i kravet om nøytral opptreden og ikke-diskriminerende opptreden ligger at nettselskapet ikke skal forskjellsbehandle aktører eller handle på en måte som er egnet til å favorisere egen eller andres virksomheter. Når Yara i denne saken ikke følger egne kriterier for tildeling av nettkapasitet, men heller tilgodeser en enkeltaktør til tross for at andre aktører har bedre prioritet i reservasjonskøen, uten at vi kan se at det er saklig begrunnet, er dette klart omfattet og i strid med NEM-forskriften § 4-14.

Samlet sett finner RME at det er klar sannsynlighetsovervekt for at de objektive vilkår for å ilegge overtredelsesgebyr som følge av brudd på NEM-forskriften § 4-14 første ledd er oppfylt. Dette gjelder både for tildelingen av 15 MW på vilkår og reserveringen av 30 MW.

4.5 Subjektive vilkår

4.5.1 Skyldkravet

Det følger av fvl. § 46 at skyldkravet ved overtredelsesgebyr overfor et foretak, er uaktsomhet med mindre annet er bestemt. En uaktsom overtredelse foreligger dersom den ansvarlige har handlet i strid med kravet til forsvarlig opptreden på område, og at det ut fra personens egne forutsetninger er grunnlag for å bebreide vedkommende.

¹⁵ Energiklagenemndas avgjørelse 2024-0329, avsnitt 166-196

Uavhengig av om enkeltpersoner hos foretaket kan klandres, har foretaket ansvar for anonyme og kumulative feil som medfører brudd på reglene. Det gjelder en streng aktsomhetsnorm ved sanksjonering av brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot næringsvirksomhet. Det forventes at aktørene i bransjen setter seg inn i regelverket og er kjent med de faktiske omstendighetene rundt handlingene de velger å utføre.

4.5.2 Har Yara handlet uaktsomt?

Det første spørsmålet er om Yara handlet uaktsomt da de brøt NEM-forskriften § 4-6 første ledd.

Yara har som områdekonsesjonær plikt til å lage klare objektive og ikke-diskriminerende kriterier for å sikre kundene en reell markedsadgang. Det er viktig at nettselskapets praksis er klart kommunisert til kundene i forkant.

I denne saken er Yaras mangel på klare rutiner for tidspunkt for oversendelse av søknader til Arva og mangel på konkrete datoer i oversikten over reservasjonsskøen, i seg selv nok til å konkludere med at Yara ikke har håndtert reservasjonsskøen i tråd med NEM-forskriften § 4-6. Slik RME ser det, burde Yara ha forstått at foretaket skulle hatt en klar praksis, som var tydelig kommunisert til kundene i forkant, og dermed forstått at områdekonsesjonærens plikt etter § 4-6 ikke ble overholdt. RME viser til at forespørsel om reservering av kapasitet er noe som skjer jevnlig og noe som alle konsesjonærer må ha gode rutiner for. Særlig mener RME at Yara hadde grunnlag til å opptre ekstra nøye siden nettkapasitet har vært et knapphetsgode og det har vært flere aktører involvert. I slike situasjoner er det enda viktigere med en klar praksis fra nettselskapets side for å sikre kundene forutberegnelighet for kundene når det gjelder tildeling av nettkapasitet og unngå tvist. Slik RME ser det kunne en klar praksis fra Yaras side for håndtering av reservasjonsforespørsler i tråd med prinsippet om først i tid, best i rett, ha forebygget bruddene på regelverket i denne saken. At tiltakene som kunne vært unngått gjennom enkle tiltak, underbygger at Yara har handlet uaktsomt.

Vi er etter samlet helhetsvurdering av alle dokumentene i saken kommet til at det er bevist med klar sannsynlighetsovervekt at Yara handlet uaktsomt da de brøt NEM-forskriften § 4-6 første ledd.

Det neste spørsmålet er om Yara handlet uaktsomt da de brøt NEM-forskriften § 4-14 første ledd.

Kravet til nøytralitet er spesielt viktig for nettselskaper som også utøver virksomhet utover de regulerte monopoloppgavene, da doble roller kan føre til interessekonflikter. Yara har i denne saken en dobbel rolle både som uttakskunde og områdekonsesjonær. Vi mener derfor at Yara som områdekonsesjonær i denne saken har en særskilt oppfordring og plikt til å sikre nøytral opptreden og likebehandling av aktørene. Videre mener vi at det ved ressursknapphet, slik tilfellet er i Glomfjord industripark, at det er særlig viktig at konsesjonærene opptrer nøytralt og ikke-diskriminerende ved håndtering av tilknytningsforespørsler. Dette på grunn av de konsekvenser brudd på regelverket kan medføre for øvrige kunder.

Yara anfører at de ikke har handlet uaktsomt. De viser til at Yaras handlinger må vurderes basert på den situasjonen Yara sto i da vurderingene av kapasitetskø og -tildeling ble foretatt, og skal ikke vurderes basert på slik man nå vet at saken spilte seg ut. Da Yara vurderte hvilken av bedriftene som skulle få tilknytning, var opplysningene Yara hadde at ACDC/Intrahouse og Nscale opprinnelig hadde inngått en avtale. På bakgrunn av denne avtalen ble Nscale tildelt tilknytning først, selv om Yara mente at ACDC/Intrahouse skulle vært først i køen. Da Yara så fikk opplyst at samarbeidsavtalen mellom disse også var bortfalt, tilbydde Yara tilknytning på vilkår til ACDC/Intrahouse, som uten samarbeidsavtalen var først i køen. Yara mener at Energiklagenemnda har funnet det sannsynliggjort at det forelå en slik samarbeidsavtale, jf. avsnitt 191 i vedtaket. Det er Yaras syn, basert på ovennevnte, at det er vanskelig å se for seg hvilke alternative handlinger Yara hadde, som ikke hadde medført at en av partene følte seg forbigått. Yara handlet derfor etter beste evne, og basert på de modenhetskriteriene Yara hadde utarbeidet.

Slik RME vurderer det, kan ikke Yaras anførsel om aktsom opptreden tas til følge.

RME mener at Yara ved tildelingen av 15 MW på vilkår og reserveringen av 30 MW har handlet uaktsomt. RME viser til at Yara ikke har fulgt egne kriterier for reservering av kapasitet og dermed brutt kravet til nøytralitet og likebehandling i NEM-forskriften § 4-14.

Når det gjelder tildelingen av 15 MW på vilkår viser vi særlig til at både ACDC og Yara har forklart at Yara fikk beskjed om at Nscale skulle prioriteres. Dette fremgår også i reservasjonsskøen til Yara, som Yara selv har utarbeidet. Slik RME ser det, burde Yara ha forstått at områdekonsesjonærens plikt etter § 4-14 ikke ble overholdt når de på tross av dette valgte å tildele 15 MW på vilkår til ACDC/Intrahouse. Slik RME ser det skulle Yara forholdt seg til kapasitetskøen ved fordeling av tilgjengelig kapasitet i nettet. Slik RME ser det var en alternativ handling mulig.

Når det gjelder reserveringen av 30 MW på vilkår legger vi mest vekt på reservasjonsskøen Yara selv har utarbeidet. Vi legger til grunn at oversikten over reservasjonsskøen gir uttrykk for en korrekt rangering av prosjektene slik Yara vurderte det på den aktuelle tid. Slik RME ser det burde Yara ha forstått at de brøt likebehandlingskravet og kravet til nøytral opptreden da de reserverte 30 MW på vilkår til ACDC/Intrahouse, på tross av at andre aktører hadde bedre prioritet utfra køen. Slik RME ser det skulle Yara også her forholdt seg til kapasitetskøen ved fordeling av tilgjengelig kapasitet i nettet. Slik RME ser det var en alternativ handling mulig.

Vi er etter en samlet helhetsvurdering av alle opplysningene i saken kommet til at det er bevist med klar sannsynlighetsovervekt at Yara, eller noen som har handlet på Yaras vegne, uaktsomt har brutt NEM-forskriften § 4-14. RME legger etter dette til grunn at de subjektive vilkårene for illeggelse av overtredelsesgebyr er oppfylt.

4.6 Om overtredelsesgebyr skal ilegges

Avgjørelsen av om et overtredelsesgebyr skal ilegges, skal skje etter en samlet vurdering, jf. fvl. § 46. En nærmere beskrivelse av momentene fremgår i punkt 2. I det videre går vi gjennom vurderingsmomentene som er relevante for saken og deres betydning.

RME mener at en sanksjon i denne saken vil gi Yara et incentiv til å innrette seg i tråd med regelverket. Nettselskapene forvalter tilgang til et helt essensielt gode for alle kunder, og kravet til nøytralitet og markedsadgang er sentrale for å sikre at denne tilgangen blir forvaltet på en god måte. Vi mener derfor at et overtredelsesgebyr vil ha en preventiv effekt overfor Yara, noe som taler for at overtredelsesgebyr skal ilegges.

Slik RME ser det taler også allmennpreventive hensyn for at overtredelsesgebyr skal ilegges i denne saken. Det er i dag knapphet på nettkapasitet samtidig som etterspørselen etter kapasitet er stor. I enkelte områder, slik som i Glomfjord, vil hvem som får tilgang til nettkapasitet få stor innvirkning på adgangen til å drive næringsvirksomhet flere år fram i tid. I denne type knapphetssituasjoner er det ekstra viktig at alle konsesjonærer har objektive og ikke-diskriminerende vilkår, i tråd med prinsippet om først i tid, best i rett, som er kjent for de som etterspør nettjenester på forhånd. I alle tilfeller, men særlig ved ressursknapphet, er det viktig at konsesjonærene opptrer nøytralt og ikke-diskriminerende ved håndtering av tilknytningsforespørsler. Slik RME ser det, er en sanksjon hensiktsmessig i denne saken for å forebygge lignende overtredelser også fra andre aktører i framtiden. RME mener at et overtredelsesgebyr vil understreke og synliggjøre betydningen av rutiner for håndtering av tilknytnings- og reservasjonsforespørsler for alle konsesjonærer

I vurderingen av om overtredelsesgebyr skal ilegges vektlegger RME videre at Yaras opptreden i denne saken utgjør brudd på to sentrale bestemmelser i NEM-forskriften. RME mener at bruddene på NEM-forskriften §§ 4-6 første led og 4-14 første ledd anses hver for seg, men også samlet, som alvorlig. Dette fordi de nevnte bestemmelsene skal verne om viktige rettigheter for kundene når det gjelder tilgang til kraftforsyning, som er en helt avgjørende innsatsfaktor for nær sagt alle forbrukere og all virksomhet. Kundene som ønsker tilgang, er prisgitt at nettselskapet håndterer tilknytningsforespørslene på en profesjonell og nøytral måte i tråd med gjeldende krav.

Yara bestrider ikke at bestemmelsene verner om viktige rettigheter, men anfører likevel at Energiklagenemndas avgjørelse ikke gir grunnlag for å hevde at Yaras overtredelser av bestemmelsene er alvorlige. Slik RME leser nemndas avgjørelse, var ikke spørsmålet om overtredelsesgebyr til behandling og bruddenes alvorlighetsgrad derav heller ikke nødvendig for nemnda å ta direkte stilling til. Fraværet av nemndas syn på alvorlighetsgrad kan derfor ikke tas til inntekt for at bruddene i denne saken ikke er alvorlig.

Yara anfører videre at manglende klarhet i forskriftsverket må tillegges betydning i vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr i denne saken. Yara viser til at situasjonen knyttet til ledig kapasitet i nettet har endret seg drastisk de siste årene.

RME mener at det i denne saken er klart at Yaras handlinger er omfattet av de relevante bestemmelsene, jf. våre drøftelser overfor. Håndteringen av tilknytningsforespørsler fra nye kunder for å sikre markedsadgang på ikke-diskriminerende vilkår har vært en kjerneoppgave i regelverket lenge. Selv om problemstillingen knyttet til køhåndtering har kommet på spissen først i nyere tid, må det forventes at nettselskapene håndterte kjerneoppgavene i tråd med regelverket. Vi ser derfor ikke grunn til å ta Yaras anførsel på dette punkt til følge.

RME vektlegger videre at klare kriterier og rutiner for håndtering av reservasjonsforespørsler kunne ha forebygget bruddene på regelverket. Dette taler for at Yara skal ilegges et overtredelsesgebyr. At kriteriene til Yara strider med NEM 4-6 første ledd samt bruddene på likebehandlingskravet, har videre ført til uenighetssak. For de aktørene som opplever seg forbigått kan dette få negative, økonomiske konsekvenser, i tillegg til lang ventetid på at eventuelle forsterkninger i nettet gjennomføres. Overtredelsene har i denne saken fått konsekvenser overfor tredjepart. Dette er skjerpene og underbygger at et overtredelsesgebyr må ilegges.

Også skyld er et moment som skal vurderes ved spørsmål om illeggelse av overtredelsesgebyr. Yara mener at graden av skyld Yara har utvist må anses som lav i den situasjonen som oppsto. Både ACDC/Intrahouse og Nscale har gitt noe uklar og motstridende informasjon til Yara, og Yara opplever å ha blitt stående i midten av deres mislykkede forretningssamarbeid. Slik RME vurderer det hadde Yara særlig oppfordring til å opptre varsomt i den knapphetssituasjon som var i strømmettet og i den situasjon som oppsto. Videre er det Yaras ansvar å følge egne retningslinjer i praksis. Sett i sammenheng med våre vurderinger knyttet til skyld i punkt 4.5.2 overfor, finner RME at vi ikke kan ta Yaras anførsel om lav skyldgrad til følge.

Yara anfører at det må ha betydning at Yara på ingen måte har hatt noen egeninteresse i utfallet av tildelingene, og heller ikke på noe tidspunkt har hatt noen fortjeneste som følge av allokeringen i kapasitetskøen. Yara mener at de ikke på noen måte favorisert egen virksomhet eller egne interesser i håndteringen av kapasitetsreservasjoner og -tildelinger, og har kun forsøkt å håndtere et uklart regelverk og en tidligere ukjent situasjon etter beste evne.

RME vektlegger i formildende retning at vi ikke har fattet vedtak eller sanksjonert samme type brudd overfor Yara tidligere. RME kan heller ikke se at det er holdepunkter for at Yara har tjent på bruddene på regelverket, eller at Yara har favorisert egen virksomhet. Dette vurderer vi fortsatt som formildende omstendigheter i helhetsvurderingen.

Etter en helhetsvurdering basert på overtredelsenes karakter og alvorlighetsgrad, samt hensynet til å forebygge tilsvarende overtredelser i fremtiden, er det RMEs konklusjon at det er nødvendig å reagere med overtredelsesgebyr.

4.7 Utmåling av overtredelsesgebyret

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse skal det legges vekt på de samme vurderingsmomentene som beskrevet i punkt 2. Vi viser derfor til redegjørelsen og vurderingene over. Overtredelsesgebyret skal være virkningsfullt, stå i rimelig forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Dette innebærer at RME skal gjøre en konkret, skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle.

RME har tidligere i saken varslet et overtredelsesgebyr på 6 000 000 kroner. Yara har anført at det varslede overtredelsesgebyret er for høyt. Yara viser til at regelverket er uklart, at allmennpreventive hensyn ikke gjør seg gjeldende i denne saken og at praksis fra RME ikke gir støtte for at et overtredelsesgebyr på 6 000 000 kroner vil være forholdsmessig i denne saken. RME har vurdert Yaras anførsler, men finner ikke grunn til å ta de til følge. Nærmere begrunnelse for dette og øvrige konkrete forhold vi vektlegger ved utmåling av overtredelsesgebyret gir vi i det videre.

Hovedhensynet bak pliktene som er brutt, er å sikre kundenes tilgang til nettet på objektive og ikke-diskriminerende vilkår. Pliktene som er brutt er videre i kjerneområdet av nettselskapenes ansvarsoppgaver og vi finner at bruddene på regelverket derfor er alvorlig. Overtredelsenes alvorlighet må tillegges vekt ved utmålingen. RME vektlegger videre at allmennpreventive hensyn i utmålingen av gebyret. Yara har anført at allmennpreventive hensyn ikke gjør seg gjeldende fordi bransjen jobber med disse problemstillingene og at det ikke har vært andre uenighetssaker knyttet til markedsadgang og nøytralitet ved køhåndtering.

Det at denne saken er den første som gjelder køhåndtering, mener RME må sees i sammenheng med at spørsmålet om tilgang til strømmettet i liten grad har vært problematisk tidligere. Det er først i nyere tid at nettilgangen er blitt begrenset flere steder i landet. Fraværet av eldre uenighetssaker om markedsadgang og nøytralitet ved køhåndtering, kan derfor ikke alene tas til inntekt for at dette ikke er en utfordring i bransjen i dag. RME mener at fordi dette en nyere problemstilling, og at brudd på regelverket kan få særlig store konsekvenser for berørte kunder, er det viktig å sende et signal til alle nettselskap om at brudd på nøytralitetsplikten og bestemmelsene om markedsadgang, vil få konsekvenser.

RME finner videre at det i saken er tale om flere regelbrudd som er forårsaket av både svikt i eksisterende rutiner og etterlevelsen av rutinene og sånn sett klart kan lastes foretaket. Det er Yaras ansvar å sette seg inn i de gjeldende reglene for markedsadgang og nøytralitet, samt ha tilfredsstillende rutiner for reservering og tilknytning av kunder til nettet samt følge disse opp i praksis. RME fremhever at overtredelsen kunne vært unngått dersom Yara hadde en klar praksis som var tydelig kommunisert til kundene i forkant og at denne praksisen ble fulgt opp av Yara overfor kundene. Bruddene på regelverket får konsekvenser for tredjeparter og vil kunne medføre et økonomisk tap for de aktørene som ikke får den omtvistede nettkapasiteten.

RME har ikke fattet vedtak eller sanksjonert samme type brudd overfor Yara tidligere. Det har heller ikke vært fattet tilsvarende vedtak om overtredelsesgebyr tidligere, så det finnes ikke praksis fra RME knyttet til brudd på nøytralitet ved tildeling av kapasitet eller brutt på NEM 4-6 første ledd. Ved utmåling av gebyret har RME tatt hensyn til dette. Videre, ettersom det ikke er etablert øvre rammer for størrelsen på et overtredelsesgebyr i tråd med fvl. § 46, mener RME at vi ikke bør legge oss i det øvre sjiktet for hva vi mener er et forholdsmessig gebyr.

I vårt første varsel om overtredelsesgebyr av 30. juni 2023 varslet vi et overtredelsesgebyr på 7 mill. kroner. Vi la da til grunn at Yara i tillegg til bruddene på NEM-forskriften § 4-6 og 4-14 også hadde brutt leveringsplikten i NEM-forskriften § 3-1. Energiklagenemnda opphevet imidlertid vårt vedtak når det gjaldt brudd på § 3-1, da nemnda ikke fant det bevist at Yara hadde brutt leveringsplikten. I vår vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse har vi hensyntatt dette og reduserer gebyrets størrelse i noe grad.

For at overtredelsesgebyret skal få den tilsiktede preventive effekten må reaksjonen likevel være følbart, samtidig som den ikke er urimelig eller uforholdsmessig. Yara har svært gode økonomisk evner. Foretaket har en omsetning på 16 mrd. norske kroner i 2021, 28 mrd. norske i 2022 og 19,9 mrd. norske kroner i 2023. Dette tilsier slik RME ser det at gebyret størrelse må være av en viss størrelse for at det skal ha effekt og være følbart.

Av relevant praksis viser RME til Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2024-0329 (Boliden Odda). I denne saken fant Energiklagenemnda at det var en forholdsmessig reaksjon å ilegge Boliden Odda et overtredelsesgebyr på 5 mill. kroner for brudd på forbudet mot markedsmanipulasjon i NEM-forskriften. I nemndas vurdering av gebyrets størrelse uttaler de:

«[d]et utmålte gebyret er lavt sett i forhold til foretakets økonomiske evne. Ifølge morsselskapet Boliden ABs årsrapport hadde Boliden Odda AS i 2021 en omsetning på 353 millioner svenske kroner og et driftsresultat på 133 millioner svenske kroner. Overtredelsesgebyr må derfor være av en viss størrelse for å oppnå tilstrekkelig preventiv virkning. Saken er den første som gjelder overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelsene om markedsmanipulasjon. Det har dermed ikke utviklet seg et sammenlignbart nivå gjennom praksis, og nemnda slutter seg til de momenter og skjønnsmessige vurderinger som ligger til grunn for RMEs utmåling».¹⁶

I denne saken er det klart at Yaras omsetning er betydelig større Boliden Odda. Også i denne saken er gebyret som vi opprinnelig varslet den 30. juni 2023 enda lavere sett i forhold til foretakets størrelse. Boliden Odda-saken knytter seg til brudd på andre bestemmelser, men vi mener nemndas observasjon har en overføringsverdi. Vi vurderer at Yaras økonomiske evner tilsier at overtredelsesgebyret i denne saken kunne vært større enn 7 mill. kroner, som vi opprinnelig varslet den 30. juni 2023. Dette for å oppnå tilsiktede preventive effekten av overtredelsesgebyret. Saken er imidlertid den første som gjelder overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelsene om markedsadgang, likebehandling og nøytralitet. Slik RME ser det tilsier dette noe varsomhet når det gjelder utmåling av gebyret størrelse i denne saken.

Yara har anført at praksis fra RME til støtte for at et overtredelsesgebyr på kr 6 000 000 vil være uforholdsmessig i denne saken. Yara viser til flere saker:

- Sak mot Tibber Norge AS, hvor aktøren ble ilagt overtredelsesgebyr på 8 000 000 kroner for forskuddsfakturering av kunder som var i strid med forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 7-1 fjerde og sjette ledd. Sak nr. 202219867. Etter Yaras syn var overtredelsene i den saken av en langt mer alvorlig karakter enn i foreliggende sak.
- Sak mot Statnett SF, hvor aktøren ble ilagt overtredelsesgebyr på 500 000 kroner for brudd på kravet i NEM-forskriften § 5-3 om offentliggjøring av innsideinformasjon. Sak nr. 202110635. Etter Yaras syn bør et eventuelt overtredelsesgebyr overfor Yara ligge nærmere denne saken enn Tibber-saken.

Sak mot Statkraft Energi AS, hvor aktøren ble ilagt overtredelsesgebyr på 300 000 kr for brudd på manøvreringsreglementet i Tyssehøl og Nibbehøl. Utmålingen av overtredelsesgebyr skal være individuell, og det betyr at gebyret skal fastsettes ut fra en konkret vurdering av den enkelte overtredelsen og forholdene rundt den. Vi mener eldre praksis har begrenset betydning og er heller ikke er styrende for nivået på overtredelsesgebyret i denne saken. På grunn av likebehandlingshensyn har vi hensyntatt nyere praksis, herunder blant annet saken mot Tibber Norge AS, ved utmålingen av overtredelsesgebyret i denne saken.

¹⁶ 9 Energiklagenemndas avgjørelse 2024-0329, avsnitt 118

Etter en samlet vurdering av sakens omstendigheter er vi kommet til at et overtredelsesgebyr på 6 mill. kroner er noe lavt, men likevel forholdsmessig til alvor, og de skjerpende og formildende omstendigheter som er drøftet i saken. Vi presiserer at vi har beregnet ovennevnte gebyr for overtredelsene sett under ett. Etter en konkret, skjønnsmessig vurdering i denne saken fatter vi derfor vedtak om overtredelsesgebyr på 6 000 000 kroner – seks millioner kroner.

RME mener at størrelsen på overtredelsesgebyret er moderat, men likevel et klart signal til alle nettselskap om å sikre gode rutiner for å ivareta kundenes markedsadgang og rett til tilknytning. Vi vil vurdere å ilegge nettselskap strengere sanksjoner i fremtiden ved tilsvarende brudd. Vi gjør også oppmerksom på at gjentatte overtredelser fra Yara i fremtiden vil kunne medføre høyere overtredelsesgebyr.

5. Klage

Vedtaket kan påklages. Fristen for å klage på vedtaket er **20. august 2025**. Klagefristen er normalt 3 uker fra underrettelse av vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jf. fvl. § 29. RME mener imidlertid at det foreligger særlige grunner for å forlenge klagefristen i denne saken på grunn av sakens betydning og omfang, jf. fvl. § 29 siste ledd. Se informasjon om klage på vedtakets siste side. Kravene til klage følger av lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel VI.

6. Har dere spørsmål?

Send e-post til rme@nve.no hvis dere har spørsmål. Husk å oppgi saksnummer i emnefeltet.

7. Kraftsensitiv informasjon

Vi minner om at kraftsensitiv informasjon som sendes via e-post må passordbeskyttes eller ha en annen form for beskyttelse. Passord kan gis til saksbehandler per telefon. Husk også å merke kraftsensitiv informasjon i henhold til bestemmelsene i kraftberedskapsforskriften.

Med hilsen

Brita Marje Fyhn

Seniorrådgiver

Godkjent av Torfinn Jonassen
Seksjonssjef

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

YARA NORGE AS

Kopimottakerliste:

ADVOKATFIRMAET HAAVIND AS

ORIENTERING OM RETT TIL Å KLAGE

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.